

Styringsprinsipper for videreutvikling av UBs bibliotek (UBs campusstrategi)

UTKAST 31. mai 2024 til diskusjon i Bibliotekstyret 10. juni 2024.

Innledning

UB skal arbeide for en åpen og utviklingsorientert organisasjonskultur, der kompetanse mobiliseres og utvikles og erfaringer deles. Vi vil videreutvikle UB som en kunnskapssøkende og fleksibel organisasjon og ta i bruk innovative og kreative samarbeidsformer, på tvers av fag og profesjoner. UB skal ha et ivaretakende arbeidsmiljø, inkluderende lederskap og en kultur preget av godt medarbeiderskap i alle ledd (Strategi 2030)

Gjennom historien har UB bestått av flere små instituttbibliotek som etter hvert er blitt samlet i større enheter. I dag har UB 12 bibliotek fordelt på campusene Blindern (inkludert Gaustad-området), Sentrum og Tøyen. De varierer i størrelse, profil, tilbud og bruk, se oversikt i vedlegg.

UBs bibliotek utgjør et vesentlig bidrag til UiOs fysiske læringsmiljø og UB er ettertraktet av studentene. På UB finner studenter og ansatte et mangfoldig tilbud med veiledning, undervisning og kurs tilgjengelig både fysisk og digitalt.

Fremover står UB overfor en rekke utfordringer og muligheter, knyttet til endrede brukerbehov, faglige og økonomiske prioriteringer, teknologisk utvikling og behov for å møte FNs bærekraftsmål. UB må forholde seg til gjeldende rammebetingelser og bruke ressurser og kompetanse hensiktsmessig. Det er krevende å betjene flere bibliotek med færre personalressurser og tilby et samlet tjenestetilbud i stadig endring med høyere grad av spesialisering i oppgaver. UBs fysiske tilstedeværelse må vurderes i lys av behovet for å styrke UBs totale tilbud og behov for nærhet til de respektive fagmiljøene. Det fysiske biblioteket er ikke lenger det hele og fulle omdreiningspunktet for UBs tjenestetilbud. Så langt har UB likevel opprettholdt drift på flere bibliotek til tross for redusert etterspørsel etter fysiske tjenester og færre ansatte.

Erfaringen på UB er at større enheter styrker tjenestetilbudet samtidig som det gjør tjenestene mer fleksible og robuste:

- Det er et gode for brukerne at UB framstår enhetlig, pålitelig og forutsigbart med en samlet kompetanse.
- Fellesskapet, både faglig og sosialt, styrkes. Samarbeid, erfaringsutveksling og kompetanseoverføring forenkles.
- UBs fysiske tilstedeværelse forutsetter tilgang til tilstrekkelige personalressurser til å ivareta et faglig og sosialt arbeidsmiljø.

Dagens situasjon

UB har alltid vært en tverrfaglig organisasjon og tjenestene UB leverer er i økende grad stedsuavhengige. I dag er UBs virksomhet i større grad enn tidligere sentralisert. Fordelen ved å samle tjenester er å sikre høy faglig kvalitet på tilbudet til alle brukergrupper, uavhengig av sted. Det forebygger sårbarhet, samler kompetansen og effektiviserer intern arbeidsflyt.

Statistikk over bruk av tjenester og besøk viser også en endring i brukeradferd de siste årene.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antall utlån fra UBs samlinger	177 537	170 642	159 900	148 036	105 308	98 567	106 053	109 103	50 520

Kilde: Alma Analytics

Brukerne har i større grad privat it-utstyr og er mindre avhengig av stasjonære pc-er i bibliotekene. Det er nedgang i utlån av trykt materiale og økning i bruk av elektronisk materiale. Parallelt øker antall henvendelser til bibliotekene om veiledning og søketjenester. Færre brukere besøker biblioteket for å finne relevant litteratur i bokhyllene.

Forslag til styringsprinsipper

For å avgjøre hvordan UB best rigges for fremtidig drift og utvikling trenger vi å utarbeide noen overordnede styringsprinsipper. Med slike tydelige prinsipper kan UB jobbe helhetlig, langsiktig og strategisk med utvikling av fysiske læringsmiljøer, brukeropplevelser og tilgang til fysiske samlinger. Prinsippene bør være i tråd med UiOs overordnede strategi, masterplan for eiendommer samt Grønn Campus og FNs bærekraftsmål. For å sikre bærekraftig bruk av arealer (herunder også magasiner) og god tilgang til fysiske samlinger, må

styringsprinsippene også henge sammen med styringsdokumenter for samlinger og tilganger. Disse er under utvikling.

Styringsprinsippene skal være grunnlag for UBs beslutninger og prioriteringer knyttet til drift og utvikling av UBs bibliotek. De kan også benyttes som utgangspunkt for dialog og samarbeid med UiOs ledelse, fakulteter, institutter, enheter og andre interessenter.

Styringsprinsipper:

UBs bibliotek skal være betjente lokaler med forutsigbare åpningstider. Det skal være tilgang til relevant fagkompetanse for brukerne, kuraterte samlinger og tilstrekkelig aktivitetsnivå (sirkulasjon, besøk, veiledning, utstilling osv.) i lokalene. UBs bibliotek driver en faglig virksomhet rettet mot primærbrukerne, studenter og ansatte. En naturlig utvikling på sikt er at UBs fysiske tilstedeværelse konsentreres om færre, større og bærekraftige lokasjoner.

- Alle UBs bibliotek skal til enhver tid videreutvikles, med tilpasninger basert på reelle brukerbehov.
- Trygghet i UBs lokaler er en forutsetning for godt læringsmiljø. Trygghet oppnås ved at det er ansatte og flere brukere til stede, eller regelmessige besøk fra vakthold i perioder med ubetjent bibliotek.
- UB etablerer kun nye bibliotek der biblioteket inngår i planlegging av større prosjekter og det har en strategisk begrunnelse (f.eks. i Livsvitenskapbygget).
- Forutsigbarhet for brukeren er viktig. UB skal vurdere videre drift, ev. videreutvikling av bibliotek med uforutsigbare tilbud som følge av manglende personalressurser.
- Forventninger om fysisk tilgjengelighet må veies opp mot krav om forutsigbarhet.
- Drift må veies opp mot bærekraft.
- UB bør prioritere bibliotekvirksomhet der hvor UiO tilrettelegger for studentaktivitet. UB skal utforske potensialet for forbedringer og endringer i allerede eksisterende bibliotek, både med tanke på læringsmiljø og kontorkapasitet. Endring i brukeradferd

åpner for å tenke nytt rundt å utforske potensialet i omdisponering av arealene, til brukernes beste.

I anvendelse av prinsippene er det en forutsetning at dagens situasjon analyseres og at det benyttes brukerundersøkelser, tallgrunnlag, erfaringer og dialog med fagmiljøer på stedet. Informerte beslutninger skal tas på bakgrunn av helhetlige vurderinger

Arbeidsmetodikk

Under arbeidet med strategien har flere interessenter og bidragsytere vært involvert. Arbeidsgruppa har holdt workshoper på forskjellige nivåer. To workshoper er avholdt i UBs felles lederforum og en på avdelingsnivå. Det er blitt informert på personalmøter om arbeidet, og relevante aktører som UBs bærekraftskordinator er blitt konsultert. I tillegg har arbeidsgruppen oppdatert seg på internasjonale trender ved bl.a. å delta på konferanse. Campusutvikling har vært diskutert i UBs dialogmøter med fakultetene og OUS.

Relevante dokumenter

[UBs strategi 2030](#)

[Utviklingsplan for Universitetsbiblioteket 2023-2025](#)

<https://www.ub.uio.no/om/organisasjon/biblioteksstyret/Sakskart/2023/vedlegg/skr-plan-ub.pdf>

[UiOs masterplan for eiendom](#)

[Universitetsbiblioteket ved NTNU: Framtidens bibliotek – rolle og tjenester](#)

<https://www.uio.no/om/regelverk/orgadm/reglub.html>

Vedlegg

UBs bibliotek

Masterplanen for eiendom beskriver tre campuser; Blindern, Sentrum og Tøyen.

UB har 12 bibliotek fordelt på de tre campusene. I tillegg har vi samlinger på ytterligere fire lokasjoner: Juridisk biblioteks magasin samt Rettshistorisk samling i Domus Bibliotheca, samt Numismatisk bibliotek i Historisk museum og geologi på Økern. UBs personale (og brukere XXX?) har tilgang til disse samlingene. UBs bemannede bibliotek våren 2024:

Blindern

- HumSam i GSH: Leseplasser, kollokvierom, samarbeidsplasser, kurs, veiledning, arrangementer, utstillinger, boksamlinger, magasiner. Bemannet daglig.
- Studentbiblioteket Sophus Bugge: Leseplasser, kollokvierom, utstillinger, bemannet hverdager, boksamlinger. Bemannet hverdager, meråpent.
- Realfagsbiblioteket: Leseplasser, kollokvierom, samarbeidsplasser, kurs, veiledning, arrangementer, utstillinger, boksamlinger, magasiner. Bemannet hverdager, meråpent.
- Teologisk bibliotek: Leseplasser, kollokvierom, samarbeidsplasser, boksamlinger. Bemannet 8 t/uke.
- Informatikkbiblioteket: Leseplasser, boksamlinger. Ubemannet, meråpent.
- Medisinsk bibliotek på Rikshospitalet/Gaustad: Leseplasser, kollokvierom, samarbeidsplasser, boksamlinger. Bemannet hverdager, meråpent.
- Medisinsk bibliotek på Ullevål: Leseplasser, boksamlinger. Bemannet hverdager, meråpent.
- Odontologisk bibliotek: Leseplasser, boksamlinger. Bemannet 8 t/uke, meråpent.

Sentrum

- Juridisk bibliotek: Leseplasser, samarbeidsplasser, boksamlinger, kurs, veiledning, arrangementer. Bemannet seks dager/uke, meråpent.
- Arkeologisk bibliotek: Leseplasser, boksamlinger. Bemannet fire dager/uke.
- Etnografisk bibliotek: Leseplasser, boksamlinger. Åpent etter avtale.

Tøyen

- Naturhistorisk museum – bibliotek: Samarbeidsplasser, barneboksamling. Åpent alle dager.